

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

MDCLXXXVII

Q. 15. Vtrum remedium peccati motium adequatum, & causa finalis
adequata incarnationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84149](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84149)

QVÆSTIO XIV.

Ex qua virtute Christus satisfecerit ?

1. **D**icendum, quod satisfecit ex pluribus virtutibus. Ratio est, quia Christus actum, quo voluit satisfacere, elicit propter omnes honestates, propter quas talis actus poterat elici, adeoque ex omnibus virtutibus, ex quibus poterat elici; sed talis actus poterat elici propter honestatem satisfaciendi Deo, quæ est honestas iustitiæ, propter honestatem subueniendi nobis, quæ est honestas misericordiæ, & propter plures alias honestates; ergo Christus illum actum elicit propter omnes istas honestates; sed cum actus elicitur propter motiuum alicuius virtutis, talis virtus elicitur concurrat ad illum actum; ergo ad actum, quo Christus voluit satisfacere pro peccatis nostris, concurrerunt plures virtutes, nimirum misericordia erga nos, iustitia erga Deum &c.

2. Concluditur ex dictis incarnationem, ex suppositione peccati fuisse necessariam ad satisfaciendum Deo ex rigore iustitiæ. Cum enim nulla pura creatura posset satisfacere, persona diuina in natura assumpta posset ex rigore iustitiæ satisfacere, necessarium fuit, vt aliqua Persona diuina assumeret aliquam naturam creatam.

TRACTATUS III.

*De decreto, motiuo, & sine Incarnationis.**S. Thom. qu. 1. art. 3.*

POSTQVAM S. Thomas art. 1. & 2. egit de conuenientia, & necessitate incarnationis, articulo 3. examinat, vtum Deus ita sit incarnatus propter conuenientiam incarnationis secundum se, vt etiam si Adam non peccasset, ac proinde incarnatio non fuisset necessaria ad reparandum genus humanum à peccato Adæ, nihilominus esset incarnatus; an potius Deus ita sit incarnatus ad reparandum genus humanum, vt si Adam non peccasset, ac proinde genus humanum non indigisset reparatione, Deus incarnatus non fuisset? Hinc patet quæstionem esse de decreto, quo Deus voluit incarnari, ac de motiuo, & causa finali, propter quam Deus est incarnatus. Duplex nimirum est motiuum, & causa finalis, propter quam aliquid fit. Primum est motiuum principale, vel pars motiuum principalis, propter quod ita aliquid fit, vt eo cessante, non fieret, & hoc vocatur etiam motiuum *sine quo non*. Secundum est motiuum purè access-

orium, propter quod ita aliquid fit, vt eo cessante, ac remanentibus alijs motiuis, illud nihilominus fieret. Ex. gr. cum ægrotus sumit medicinam in remedium ægitudinis, & etiam quia talis medicina est delectabilis, sed ita, vt si medicina non indigeret, illam non sumeret propter solam delectabilitatem, si autem medicina indigeret, sumeret illam, etiam si non esset delectabilis, sola sanitas est motiuum principale, & *sine quo non*, delectabilitas autem est motiuum purè accessorium. Hoc ipsum Vasquez tom. 1. in 3. par. disp. 11. cap. 7. n. 75. explicat sub alijs terminis, ac dicit, finem esse duplicem, motiuum nimirum, & impulsiuum. Finis motiuus est, qui est causa, vt opus simpliciter fiat, itaut sine ipso non fieret. Finis impulsuus est, qui solum est causa, vt opus, quod etiam sine ipso simpliciter fieret, fiat citius, alacrius, intensius, vel alio modo, quam sine ipso fieret. In casu igitur nostro quæritur, vtum Deus ita voluerit incarnari in remedium peccati Adæ, vt remedium peccati fuerit motiuum principale, & sine quo non incarnaretur, an ita, vt fuerit finis solum impulsuus, ac motiuum purè accessorium, & sine quo incarnaretur, sola autem conuenientia incarnationis secundum se, & præciso peccato, fuerit motiuum principale. Hinc rursus patet, quod licet quæstio videatur esse de aliquo purè conditionato, verè est de aliquo actuali, & absolute existente, cum quærat, propter quod motiuum principale, & per quod decretum diuinum, de facto intenta, & facta fuerit incarnatio. Vt igitur quæstioni satisfiat, tria puncta essent examinauda. Primum est, vtum prius, an posterius, an simul à Deo decretum fuerit incarnatio, & permissum peccatum Adami. Sed quia de hoc puncto ex professo egimus tom. 1. qu. 69. vbi agentes de ordine diuinorum decretorum vniuersaliter examinamus, vtum Deus omnia, quæ decernit, in eodem signo, & eodem decreto indiuisibili decernat, supponentes doctrinam eo loco traditam, hoc loco examinabimus secundum, & tertium punctum. Secundum igitur punctum est, vtum remedium peccati fuerit motiuum adæquatum, & causa finalis adæquata incarnationis? Tertium est, vtum remedium peccati fuerit causa finalis, *sine qua non* incarnationis, itaut Deus non fuisset incarnatus, si Adam non peccasset.

QVÆSTIO XV.

Vtrum remedium peccati fuerit motiuum adæquatum, & causa finalis adæquata incarnationis?

1. **V**idetur ex vna parte motiuum adæquatum ponendi incarnationem non fuisse remedium peccati, sed fuisse ipse Christus, & ipsa summa perfectio, quam humanitas

nitatis Christi habet ex vnione cum Verbo. Quod enim propter seipsum, vel propter suam perfectionem intrinsecam est summè amabile, debuit propter seipsum amari, & intendi vt finis adæquatus, & non debuit intendi, vt medium ad aliam finem minus bonū: inconueniens enim est, vt quod est magis bonum, ametur vt medium propter aliquid minus bonum: sed Christus propter seipsum, & propter summam perfectionem, quam humanitas habet ex vnione cum Verbo, est summè amabilis: ergo Christus propter seipsum, tanquam propter finem adæquatum, debuit amari, & poni, ac non debuit amari, & poni vt medium propter nostram salutem.

2. Secundò ex alia parte videtur motiuum adæquatum incarnationis fuisse nostra salus, & redemptio, ac remedium peccati. Illud enim fuit motiuum adæquatum incarnationis, quod exprimitur in Scripturis; sed in Scripturis vbique exprimitur nostra salus, & redemptio, ac remedium peccati: ergo &c. Probatur minor. Luca enim 19. dicitur: *Venit filius hominis querere, & saluum facere, quod perierat.* Ioannis 3. *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Ad Rom. 3. *Quem posuit Deus propitiatorem per fidem propter remissionem præcedentium delictorum.* Ad Galatas 4. *Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt eos, qui sub lege erant, redimeret.* 1. ad Timoth. 1. *Christus Iesus venit in hunc mundum, peccatores saluos facere.* 1. Ioannis 3. *In hoc apparuit filius Dei, vt dissoluat opera diaboli, & ibid. cap. 4. Misit filium suum propitiatorem pro peccatis nostris.* Ideò Ecclesia in symbolo fidei dicit: *Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis &c.* Confirmatur: nam Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione, ex his, aliisque locis Scripturæ infert, Christum non ex alia causa venisse, nisi vt nos saluaret, & redimeret, dicens: *Quibus appareret, Dominum Iesum Christum non aliam ob causam in carne venisse, nisi vt viuificaret, saluos faceret, liberaret, redimeret, illuminaret: sed si non venit ob aliam causam, nostra salus, & redemptio fuit causa finalis adæquata incarnationis: ergo &c.*

3. Respondeo Deum incarnationem decreuisse, & incarnatum fuisse propter omnia bona per se amabilia, tum ipsi Deo, tum humanitati Christi, tum nobis, ac proinde motiuum adæquatum, & causam finalem adæquatam incarnationis includere omnia hæc bona. Ratio est, quia Deus per omnia sua opera intendit omnia bona, quæ ex ipsis proueniunt; siquidem nullum bonum datur; in vniuerso præter intentionem Dei, ac per accidens respectu Dei: ergo Deus etiam per opus incarnationis per se intendit omnia bona, quæ ex incarnatione prouenerunt, ideoque causa finalis adæquata, & motiuum adæquatum incarnationis includit omnia hæc bona: nostra autem salus, remedium peccati &c. sunt

quidem causa finalis, sed inadæquata incarnationis.

4. Inferitur primò finem cui incarnationis fuisse Deum, humanitatem Christi, aliasque creaturas rationales, & præcipuè nos homines. Probatur: nam finis cui alicuius operis est id, quod ita amatur gratia sui, & amore benevolentiae, vt in eius bonum fiat tale opus; sed Deus gratia sui, & amore benevolentiae amat seipsum, humanitatem Christi, & creaturas rationales; creaturas autem irrationales non amat gratia sui, & amore benevolentiae, ideoque de irrationalibus dicitur 1. ad Corinth. 9. *Numquid de bobus cura est Deo?* opus autem incarnationis fecit propter suam gloriam extrinsecam, propter bonum humanitatis Christi, propter salutem, & redemptionem hominum, & propter bona, quæ ex incarnatione accesserunt ipsi Angelis; ergo &c. Finis qui incarnationis fuerunt omnia bona, quæ ex incarnatione accesserunt fini cui; sed Deo ex incarnatione accesserunt sola bona extrinseca gloriæ: humanitati Christi accesserunt, tum bona intrinseca ipsius vnionis hypostaticæ, eximie beatitudinis &c. tum bona extrinseca; nimirum gloria redemptoris, exaltatio nominis &c. homines ex incarnatione consecuti sunt redemptionem, gratiam, & prædestinati etiam gloriam: Angeli quoque consecuti sunt plura bona: ergo hæc omnia fuerunt finis qui incarnationis.

5. Inferitur secundò finem cui vltimum, incarnationis esse Deum, post Deum humanitatem Christi, post humanitatem Christi homines, & cæteras creaturas rationales. Probatur: nam finis vltimus omnium operum, Dei est ipse Deus; siquidem vt dicitur proverbiorum 16. *Omnia propter semetipsum operatus est Deus: finis cui secundus post Deum est creatura propinquier Deo: sed humanitas Christi est Deo propinquissima propter vnionem hypostaticam: ergo &c.* Confirmatur: nam sicut Deus, quia infinite amatur à seipso, est finis cui vltimus, sic humanitas Christi, quia post Deum summè amatur à Deo, est finis cui secundus post Deum. Adde homines fuisse finem cui magis præcipuum incarnationis, quam Angelos. Ratio est, quia vt homo dicatur esse finis magis præcipuus, sufficit, vt in aliquo indiuiduo fuerit finis magis præcipuus, ac dilectus supra omnes Angelos: sed homo in aliquo indiuiduo, nimirum in Christo, & B. Virgine fuit dilectus supra omnes Angelos: ergo &c. Secunda ratio est: Deus per incarnationem voluit hominibus maiora bona, quam Angelis: ergo &c. Quia verò ex hominibus prædestinati per incarnationem consequuntur maiora bona, quam reprobis, ideo prædestinati sunt finis cui magis præcipuus incarnationis, quam reprobis, & ex prædestinatis, qui consequuntur beatitudinem maiorem, sunt finis magis præcipuus, quam qui consequuntur minorem. Ex proportionali ratione finis qui vltimus incarnationis, est gloria

QVÆSTIO XVI.

gloria Dei, finis qui secundus est perfectio, præsertim intrinseca humanitatis Christi; bona autem, quæ ex incarnatione proueniunt cæteris creaturis rationalibus, tenent tertium locum.

6. Ad 1. concedo primam partem maioris, nimirum quod id, quod propter seipsum est summè amabile, debuerit propter seipsum amari, & intendi; sed nego secundam partem, quod nimirum debuerit amari vt finis adæquatus, & non etiam vt medium ad alium finem. Vnumquodque enim debet à Deo amari propter totam amabilitatem, quam habet; ergo si aliquid habet duplicem amabilitatem, vnam in ratione finis, alteram in ratione medij, debet amari, non solum vt finis, sed etiam vt medium: sed Christus non solum habet summam amabilitatem in ratione finis propter suam perfectionem, sed etiam in ratione medij, in quantum fuit medium optimum ad nostram salutem, & redemptionem; ergo &c. Ideo Scriptura insinuat Christum amatum fuisse, tum ratione sui, tum propter nos. Quod fuerit amatus ratione sui, clarè significauit Pater, dum Matth. 3. auditus est dicere, *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit.* Quod fuerit amatus, & intentus propter nos, est de fide, cum in symbolo dicamus, *qui propter nos homines &c.* & clarè probatur testimonijs Scripturæ allatis in secundo argumento. Apostolus ad Colossen. 1. clarè insinuat Christum intentum fuisse, tum ratione sui, tum propter nos, dicens: *Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliari omnia in ipsum.*

7. Dum opponitur: inconueniens est bonum maius amari vt medium propter bonum minus: distinguo, vt purum medium, concedo: vt medium non purum, nego. Non est inconueniens, imò maximè conueniens est, vt vnumquodque ametur propter totam suam bonitatem, adeoque vt si non solum est bonum in ratione finis, sed etiam in ratione medij, non solum ametur vt finis, sed etiam vt medium. Licet autem quod amatur vt purum medium minus ametur, quam finis, tamen quod amatur simul vt finis, & medium, potest magis amari, quam finis, & maius bonum, dum amatur propter se, & propter minus bonum, magis amatur, quam minus bonum.

8. Ad 2. Allata testimonia Scripturarum probant quidem remedium peccati fuisse motiuum incarnationis; at non probant fuisse motiuum adæquatum, præsertim cum sint etiam testimonia Scripturarum ostendentia Christum intentum etiam, & amatum fuisse propter seipsum, & propter summam perfectionem, quam humanitas accepit ab vnione hypostatica. Augustinus dicens, Christum non ex alia causa venisse, nisi vt nos saluaret, negat solum Christum venisse propter aliam causam, itaut propter illam venisset, etiam si nos non indigeremus salute, & redemptione à peccato, vt magis explicabitur quæstione sequenti.

Virum remedium peccati fuerit causa finalis sine qua non, incarnationis, itaut Deus non incarnatus fuisset, si Adam non peccasset?

1. **V**idetur, quod Deus incarnatus fuisset, etiam si Adam non peccasset, ac proinde remedium peccati non fuisse causa finalis, sine qua non incarnationis. Vt enim dictum est quæstione 4. Deus semper facit id, quod est melius, ac magis conueniens; sed etiam si Adam non peccasset, melius, & conuenientius fuisset, vt Deus incarnaretur, quam vt non incarnaretur; ergo &c.

2. Secundò, si Adamo non peccante, Deus non fuisset incarnatus, incarnatio fuisset decreta solum ex occasione peccati, ac proinde fuisset bonum solum occasionatum; ergo &c.

3. Tertiò ad dignitatem Christi pertinet, vt Christus fuerit à Deo amatus, & decretus pro omnibus circumstantijs; sed si Adamo non peccante, Deus non fuisset incarnatus, Christus non fuisset amatus, & decretus pro aliqua circumstantia, nimirum pro circumstantia Adami non peccantis: ergo &c.

4. Quartò si Deus voluisset Christum existere, non solum pro circumstantia peccati, sed etiam pro circumstantia non peccati, magis amasset Christum, quam si voluisset Christum existere pro sola circumstantia peccati: sed debemus asserere Christum fuisse maximè à Deo amatum; ergo &c.

5. Quintò si Deus creasset angelos, & homines sine Christo, prætulisset angelos, & homines Christo, quod est absurdum.

6. Sextò si Deus pro circumstantia non peccati noluisset ponere Christum, pro tali circumstantia reprobasset Christum, quod est absurdum.

7. Septimò si Deus voluisset Christum propter nos, & propter nostram salutem, tamquam propter finem motiuum, & sine quo non, de facto magis amasset nos, quam Christum, quod est absurdum. Probatur sequela. Nam magis amatur finis, quam medium: sed amasset nos vt finem, Christum vt medium: ergo &c.

8. Octauò si Deus non fuisset incarnatus, si Adam non peccasset, humanitas Christi potuisset saltem speculatiuè gaudere de peccato Adami, quod est absurdum.

9. Nonò præsens decretum non habet vim determinandi non existentiam incarnationis pro casu, pro quo tale decretum non extitisset; sed decretum, quo Deus de facto decreuit incarnationem, non extitisset, Adamo non peccante: ergo non est verum, quod si Adam non peccasset, ex vi præsentis decreti Deus non fuisset incarnatus. Probatur minor. Decretum enim incarnationis de facto voluit incarnationem.